

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н.ГУМИЛЕВА
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

**«ЦИФРЛАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНДА ЗАМАНАУИ ТУРИСТІК
ИНДУСТРИЯНЫҢ ДАМУЫНЫҢ НЕГІЗГІ ТЕНДЕНЦИЯЛАРЫ МЕН
ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ»**

**экономика ғылымдарының докторы, профессор
СҰРАҒАНОВА САЙРАН ҚАБДРАХМАНҚЫЗЫН
еске алуға арналған халықаралық ғылыми конференциясының
ЕҢБЕКТЕР ЖИНАҒЫ
23 ақпан 2018ж.**

**СБОРНИК ТРУДОВ
международной научной конференции
«ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ
СОВРЕМЕННОЙ ТУРИСТСКОЙ ИНДУСТРИИ В УСЛОВИЯХ
ЦИФРОВИЗАЦИИ»,
посвященной памяти доктора экономических наук, профессора
СУРАГАНОВОЙ САЙРАН КАБДРАХМАНОВНЫ
23 февраля 2018г.**

**PROCEEDINGS
of the international scientific conference
«THE MAIN TRENDS AND FEATURES OF THE MODERN TOURIST
INDUSTRY DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION»,
dedicated to the memory of
Doctor of Economic Sciences, Professor
SURAGANOVA SAYRAN KABDRAHMANOVNA
23 February 2018**

Астана, Қазақстан
Астана, Казахстан
Astana, Kazakhstan

УДК 379.8(063)
ББК 75.81
Ц 71

Редакционная коллегия:

Декан экономического факультета, д.э.н., профессор Макыш С.Б.,
Заместитель декана, к.э.н., доцент Тажикенова С.К.,
Заведующий кафедрой «Менеджмент» д.э.н., профессор Толысбаев Б.С.
Заведующий кафедрой «Экономика» д.э.н., профессор Майдырова А.Б.,
Заведующий кафедрой «Туризм» к.э.н., доцент Дуйсембаев А.А.,
Доцент кафедры «Туризм», к.э.н., Мусина К.П.,
Старший преподаватель кафедры «Туризм», доктор PhD Агыбетова Р.Е.
Старший преподаватель кафедры «Туризм», магистр туризма Гиззатжанова А.Г.

Цифрландыру жағдайында заманауи туристік индустрияның дамуының негізгі тенденциялары мен ерекшеліктері: Халық ғыл. конф. еңбектер жинағы. – Астана: Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2018.

Основные тенденции и особенности развития современной туристской индустрии в условиях цифровизации: Сб. материалов межд. науч. конф. – Астана: Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, 2018.

Proceedings of the international scientific conference **The main trends and features of the modern tourist industry development in the context of digitalization.** Astana, L.N.Gumilyov Eurasian National University, 2018.

ISBN 978-9965-31-984-6

Халықаралық ғылыми конференциясының еңбек жинағында цифрландыру жағдайындағы қазіргі заманғы туристік индустрияның негізгі үрдістері мен ерекшеліктеріне қатысты өзекті мәселелер қарастырылған.

В сборнике материалов международной научной конференции рассмотрены актуальные вопросы касательно основных тенденций и особенностей развития современной туристской индустрии в условиях цифровизации

The collection of materials on the international scientific conference considers important issues regarding the main trends and features of the modern tourist industry in the context of digitalization

УДК 379.8(063)
ББК 75.81
Ц 71

ISBN 978-9965-31-984-6

© Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2018

© Евразийский Национальный университет им. Л.Н. Гумилева, 2018

© L.N. Gumilyov Eurasian National University, 2018

Ұлы Адам, Дос, Ұстаз

2016 жылдың 7 қарашасында 68 жасында өмірден экономика ғылымының докторы, профессор Сұрағанова Сайран Қабдрахманқызы өмірден озды.

Сайран Қабдрахманқызы 30 жылдан аса жыл елдің жоғары оқу орындарында педагогикалық қызметпен айналысты. Ы.Алтынсарин атындағы білім академиясының корреспондент –мүшесі, Ресей Федерациясының Халықаралық ғылым және практикалық өндірісті ұйымдастыру академиясының мүшесі.

Сайран Қабдрахманқызы он жыл бойы Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің негізін қалаушысы және жетекшісі болды. Университетте жұмыс істеу кезінде ашылған экономика факультетінің барлық мамандықтар бойынша оқу жоспарлары мен мемлекеттік білім беру стандарттарын әзірледі.

С.Қ. Сұрағанова нағыз патриот және ірі қоғамдық қайраткер бола отырып, көптеген маңызды жобаларға қатысты. ҚР Мәжіліс Парламентінің жұмыс тобының мүшесі бола отырып, Сайран Қабдрахманқызы біршама комиссиялар құрамында жұмыс істеді. Белсенді азаматтық тұғырды ала отырып, С.Қ.Сұрағанова «Халықты еңбекпен қамту сұрақтары бойынша Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне өзгерістер мен қосымшаларды енгізу туралы» заңнаманы дайындауға қатысты. ҚР еңбек және әлеуметтік қорғау Министрлігінің, ҚР туризм және спорт Министрлігінің, ҚР білім және ғылым Министрлігінің, ҚР ауыл шаруашылық Министрлігінің жұмыс топтарында белсенді қызмет атқарды, ҚР білім және ғылым Министрлігінің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру құжаттарын нострафикациялау бойынша комиссия мүшесі болды.

Сайран Қабдрахманқызы әкімшілік қызметті оқытушылық қызметпен бірге атқара отырып, ғылыми зерттеулер де жүргізді. Ол Қазақстанның Солтүстік аймақтарына тән, енгізу сипаттағы бірнеше ұсыныстар жасады, 150 -ге тарта ғылыми еңбектері, соның ішінде 17 монография, 10 оқу құралы мен оқулықтары шығарылды.

С.Қ. Сұрағанова «2006 жылдың Үздік оқытушысы», «2011 жылдың Үздік оқытушысы» гранттарының иегері, «Еуразия мақтанышы-2008» конкурсының лауреаты болды. ҚР білім Министрлігінің «ҚР білім берудің Құрметті қызметкері» төс белгісімен, «Астанаға 10 жыл» мемлекеттік марапатымен, сол сияқты ҚР білім және ғылым Министрлігінің бірнеше құрмет грамоталарымен нағратталды.

2005 жылдан бастап «Туризм» кафедрасына жетекшілік етті, ол «Туризм» мамандығының магистратурасын (2009 ж.) және PhD докторантурасын (2010 ж.) ашты.

С.Қ. Сұрағанованың жетекшілігімен 3 ғылым докторы және 20 аса ғылым кандидаттары дайындалды, оның 5-і экономика факультетінің оқытушылары, магистранттары.

Сайран Қабдрахманқызы өмірінің соңғы күніне дейін жоғары жұмысқабілеттілігін сақтады. Жұмысбастылығына қарамай ол әр уақытта өз ұжымына және студенттеріне ықыласты, көмек қолын ұсына білетін адам болатын. Ол ешуақытта өзгерістен қорықпайтын, әр уақытта заман талабына сай жаңалықты қабылдайтын, өз отбасы, туыстары мен достары арасында беделді тұлға бола білді.

Біз Сайран Қабдрахманқызын Ұлы Адам, Дос, Ұстаз ретінде танымыз.

С.Қ. Сұрағанованың жоғары марапаты ретінде- оның еңбектерінің беделі, оны танитын адамдардың махаббатымен және оны жылы лебізбен еске алуы деуге болады.

Великий Человек, Друг, Учитель

7 октября 2016 года на 68-м году жизни ушла из жизни доктор экономических наук, профессор Сураганова Сайран Кабдрахмановна.

Более 30 лет Сайран Кабдрахмановна осуществляла педагогическую деятельность в высших учебных заведениях страны. Являлась членом-корреспондентом Академии образования им. Ы. Алтынсарина, действительным членом Международной академии науки и практики организации производства Российской Федерации.

Сайран Кабдрахмановна была одним из основателей и бессменным руководителем экономического факультета ЕНУ им. Л.Н. Гумилева на протяжении десяти лет. За годы работы в университете осуществляла деятельность по разработке учебных планов и государственных образовательных стандартов по всем специальностям,

открытым на экономическом факультете.

Настоящий патриот и крупный общественный деятель С.К. Сураганова принимала активное участие во многих важных проектах. Будучи членом рабочей группы Мажилиса Парламента РК, Сайран Кабдрахмановна входила в состав ряда комиссий. Занимая активную гражданскую позицию, С.К. Сураганова участвовала в подготовке законопроекта «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам занятости населения». Принимала активное участие в рабочих группах Министерства труда и социальной защиты РК, Министерства туризма и спорта РК, Министерства образования и науки РК, Министерства сельского хозяйства РК, являлась членом комиссии по нострификации документов высшего и послевузовского образования МОН РК.

Совмещая административную работу с преподавательской деятельностью, Сайран Кабдрахмановна занималась научными исследованиями. Ею издан ряд рекомендаций, имеющих внедренческий характер для Северных регионов Казахстана, опубликовано порядка 150 научных трудов, в том числе 17 монографий, 10 учебных пособий и учебников.

С.К. Сураганова являлась обладателем гранта «Лучший преподаватель 2006 года», «Лучший преподаватель 2011 года», лауреатом конкурса «Еуразия мақтанышы - 2008». Она была награждена нагрудным знаком Министерства образования РК «Почетный работник образования РК», государственной наградой «10 жыл Астана», а также отмечена рядом почетных грамот Министерства образования и науки РК.

С 2005 года Сайран Кабдрамановна заведовала кафедрой «Туризм», в 2009 году ею была открыта магистратура, а в 2010 году она открыла PhD докторантуру по специальности «Туризм». Под руководством С.К. Сурагановой подготовлены 3 доктора и более 20 кандидатов экономических наук, среди которых 5 преподавателей экономического факультета, а также магистранты. До последних дней Сайран Кабдрахмановна сохраняла колоссальную работоспособность. Несмотря на свою занятость, она всегда оставалась внимательным и отзывчивым человеком по отношению к своим многочисленным коллегам и ученикам. Она не боялась меняться, идти в ногу со временем и, при этом, оставалась верной себе, своей семье и друзьям.

В лице Сайран Кабдрахмановны мы потеряли великого Человека, Друга, Учителя.

Высшей наградой С.К. Сурагановой навсегда будет непоколебимый авторитет ее трудов, искренняя любовь и светлая память знавших её людей.

Great Person, Friend, Teacher

On October 7, 2016, at the 68th year of her life, Doctor of Economics, Professor Suranova Sairan Kabdrakhmanovna passed away.

For more than 30 years, Sairan Kabdrakhmanovna had taught at higher educational institutions of the country. She was a corresponding member of the Academy of Education named after S. Altynsarin, an active member of the International Academy of Science and Practice for Production Organization of the Russian Federation.

Sairan Kabdrakhmanovna was one of the founders and the permanent head of the Economics Faculty of the L.N. Gumilyov Eurasian National University for ten years. Over the years of work at the university, she was engaged in the development of curricula and state educational standards in all specialties, opened at the Faculty of Economics.

A true patriot and a prominent public person S.K. Suraganova took an active part in many important projects.

Being a member of the working group of the Majilis at the Parliament of the RK, Sairan Kabdrakhmanovna participated in the work of a number of commissions. Taking an active civil position, S.K. Suraganova participated in the preparation of the draft law "On Amendments and Additions to Certain Legislative Acts of the Republic of Kazakhstan on Employment Issues". She took an active part in the working groups of the Ministry of Labor and Social Protection of the Republic of Kazakhstan, Ministry of Tourism and Sports of the RK, Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan, Ministry of Agriculture of the Republic of Kazakhstan, was a member of the commission for the nostrification of documents of higher and postgraduate education of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan.

Combining administrative work with teaching, Sairan Kabdrakhmanovna was involved in scientific research. She issued a number of recommendations that have an innovative character for the Northern regions of Kazakhstan, published about 150 scientific works, including 17 monographs, 10 manuals and textbooks.

Suraganova S.K. was the holder of "The Best Teacher of 2006" grant, "The Best Teacher of the Year 2011", laureate of the "Pride of Eurasia 2008". She was awarded a breastplate of the Ministry of Education of the Republic of Kazakhstan "Honorary Worker of Education of the Republic of Kazakhstan", the state award "10-th anniversary of Astana", and also was awarded with a number of honorary letters of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan.

Since 2005, Sairan Kabdrakhmanovna headed the department "Tourism", in 2009 she opened a master's degree, and in 2010 she opened PhD doctorate in the specialty "Tourism".

Under the leadership of Suraganova S.K., 3 doctors and more than 20 candidates of economic sciences were trained, including 5 teachers of the Economics Faculty, as well as graduates.

Until the last days Sairan Kabdrakhmanovna retained tremendous performance. Despite her busy schedule, she always remained attentive and sympathetic person in relation to her many colleagues and students. She was not afraid to change, to keep up with the times and, at the same time, remained true to herself, her family and friends.

With Sairan Kabdrakhmanovna we have lost a great Person, Friend, Teacher.

The highest award for Suraganova will forever remain in unshakable authority of her works, a sincere love and fond memories of people who knew her.

МҰРАЖАЙЛАРДА КВЕСТ ЭКСКУРСИЯЛАРДЫ ДАМУДАҒЫ МАҢЫЗЫ

Женсхан Д., Азыбетова Р.Е., Гиззатжанова А.Г.

С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, Астана қ.,

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана қ.,

Қазақстан Республикасы

E-mail: Azhar_g78@mail.ru, azan_tanat@mail.ru

Соңғы жылдары экскурсиялық туризм сол елдің көрікті жерлерімен, табиғатымен, сәулет ескерткіштерімен танысу мақсатында жүргізілетін сапарлар мен саяхаттарды қамти отырып, ерекше танымалдылыққа ие болып отыр. Экскурсия – жеке тұлғаның басқа елдегі туристік ресурстарды уақытша танымдық мақсатта жиырма төрт сағаттан аспайтын уақытқа барып көруі [1]. Экскурсиялық туризм басқа мемлекеттің немесе аймақтың халқының салт-дәстүрімен, көрнекті жерлерімен, театрларымен, мұражайлармен, мәдениетімен, тарихы ескерткіштерімен танысу мақсатындағы сапар. Туризм саласының дамуының, ел экономикасының өсуінің, ішкі және сыртқы нарықтарда бәсекелестікке қабілетті болуының алғы шарттарының бірі экскурсиялық қызмет болып саналады және ол уақыт өте келе даму үстінде, экскурсия жүргізудің көптеген жаңа тәсілдері пайда болды, олардың арасында аса танымалы интерактивті, театрланған, виртуалды және квест экскурсия деуге болады [2]. Әсіресе, квест экскурсиялар, заманауи туристік нарықта экскурсиялық өнімді құру, жылжыту және жүзеге асырудың бөлігі бола отырып, экскурсиялық қызметті ұйымдастыруға қойылған жаңа талаптардан туындайды, осы себепке байланысты квест-экскурсия деген жаңа термин қалыптасты.

Ағылшын тілінен «квест» сөзі («quest») «іздеу, заттарды іздеу, оқиғаларды іздеу, жауынгердің антын орындау» деген мағынаны білдіреді [3]. 1970 ж. «квест» термині компьютерлік ойындармен байланыстырылды, оларға негізгі мақсатқа ойын әлемімен жылжу мақсаты болатын компьютерлік ойындарды көрсете бастады. Ойын кезінде ұсынылатын тапсырмаларды орындау барысында түрлі қиындықтарды жеңу, заттарды пайдалану және іздеу, басқа кейіпкерлермен қарым-қатынас нәтижесінде жетістікке жетеді.

Қазір «квест» сөзін ойын белгісі ретінде қолданады – басқарылып отырған ойыншы (немесе оларды басқарып отырған батыр) сюжет бойынша қозғалады және ойын әлемімен заттарды пайдалану, басқа кейіпкерлермен тілдесу және логикалық тапсырмаларды шешу арқылы байланысып, ойында мақсатқа жету үшін кейіпкердің орындауы тиіс тапсырмаларын баяндайды [4]. Квест-экскурсия – көрсетілген нысандармен бақылау арқылы танысу, басқа субъектілермен тілдесу және мамандандырылған экскурсовод маманының айтуымен логикалық тапсырмаларды шешу арқылы жеке туристерге (экскурсанттарға) немесе туристік топтарға экскурсиялық көрсетілімге таңдалып алынған нысандарды арнайы барып тамашалау қызметін ұсынатын ұйымдардың қызметі. Экскурсиялық квест өзінде квестке және экскурсияға тән негізгі әрі міндетті белгілерді үйлестіреді:

- уақыт бойынша ұзақтығы, академиялық сағаттан бір күнге дейін;
- экскурсиялық топтың болуы (1 – 50 адам);
- экскурсовод-мамандардың тапсырмасын орындау мен маршрутты дайындау;
- оның бағытын айтып тұратын, бақылау жасайтын негіздемесі анық белгіленген тақырып (сюжет, аңыз);
- экскурсиялық нысандарды қарау, көрушілердің қайталанбас әсер алуы;
- қозғалыс барысындағы немесе аялдамалардағы нысандармен танысу;
- тапсырмалардың/кедергілердің болуы;
- қатушылардың кедергілерді жеңіп өте алатындай мақсаты болуы [5].

Қазіргі уақытта театрланған және квест экскурсиялар мұражай экскурсияларында көп қолданылады, мысалы әлемдегі танымал мұражайларда қатарындағы Ресей мемлекетінде орналасқан Эрмитаж және Франциядағы Лувр мұражайларында квест экскурсияларды жас ерекшеліктеріне байланысты көп ұйымдастырады. Квест-экскурсияны құрастырудың 7 кезеңі бар.

1-қадам. Квест-экскурсияның ойын механизмі. Оны ойластыру қажет – ойын ережесі және ол қалай жүзеге асырылатындығы, қатысушылар тапсырмаларды орындап, оларға жауап беру қажет, егер жауап дұрыс болса, онда олар жаңа тапсырманы алады. Ондай жағдайда ойын механизмі келесідей:

- жауапты арнайы бағдарламаға енгізу қажет, егер жауап дұрыс болса – қатысушылар келесі тапсырманы алады;

- жауапты квестті ұйымдастырушыға хабарлау қажет, егер жауап дұрыс болса – ұйымдастырушы келесі тапсырманы береді;

- қатысушылар дұрыс жауапты тапқан жерде, оларды келесі тапсырма күтіп тұр, ол жаңа тапсырма жазылған конверт, қолхат немесе жаңа ақпаратты беретін агент болуы мүмкін.

Квест-экскурсияны жарыс ретінде өткізуге болады, оны ойын механизміне туралы жазып қою қажет, осылайша жеңімпаз анықталады.

2-қадам. Тақырып таңдау.

Қызықты тақырыпты таңдау қажет. Ол тақырып ұйымдастырушыға ғана емес, қатысушыларды да қызықтыратын тақырып болған дұрыс. Бұл квест өткізілетін жерде болып өткен тарихи оқиға, қиял-ғажайып тақырып болуы мүмкін.

3-қадам. Квест-экскурсияның маршруты.

Маршрутты құрастырғанда, қатысушыларға көрсеткісі келетін барлық объектілер қосылады, олар жүріп-өтетін арақашықтық есептеледі. Қатысушыларға ұйымдастырушы құрған маршрут бойынша ғана емес, жауапты табу мақсатында одан да көп жол (минимум 20-40% уақыт) қосу қажет жүретіндігін ескеру қажет. Уақытты есептеу барысында серуендеп жүрген адамның орташа жылдамдығын 3,8 – 4,5 км/сағ, ал 10 жастан кіші оқушыларға 3 – 4 км/сағ деп есептеу қажет. Егер квест-экскурсия сайыс түрінде өткізілген болса, қатысушылардың жылдамдығын 7 – 11 км/сағ деп есептеген дұрыс.

Квест-экскурсияның тиімді жалпы ұзақтығы 1 – 1,5 сағатты құрайды, Себебі ары қарай қатысушылардың қызығушылықтары бәсеңдейді, егер квест-экскурсия 2 сағаттан артық уақытқа ұйымдастырылса, онда демалыс пен тамақтану уақыты да ескеріледі.

4-қадам. Қызықты тетік – кодтар тізімі

Квест-экскурсияның маршрутын үйрену қажет, қызықты объектілерді суретке түсіріп, белгілер қойылады. Қатысушылар мен ұйымдастырушыларды кез келген пайдалы тетік қызықтыру қажет, бұлар пішіні дұрыс емес терезе, мүмкін немесе ағаштардың саны және т.б. болуы мүмкін, бұлар тапсырмалар мен сұрақ-жауаптарда код ретінде қолданылуы мүмкін.

5-қадам. Квест-экскурсияның сценарийін құрастыру.

Қатысушыларға арналған қызықты сипаттама құрастыру қажет, олар қатысушыларды қызықтыру керек, ары қарай қатысушыларға жеткізуге тырысатын барлық мәліметтер жазылады. Оларды 10 – 12 бөлікке бөлінеді, яғни кезеңдер мен тапсырмалар саны 10 – 12 болғаны дұрыс. Әрбір тапсырманы құрастыру қажет, онда болуы тиіс:

1. Тапсырма. Ол жауапты табуға көмектесетін сұрақ, нұсқа ретінде болады.

2. Дұрыс жауап.

3. Тақырып бойынша қызықты ақпарат (міндетті емес). Егер қызықты ақпарат қосылса, ақпарат көлемінің 1/3 бөлігі ғана айтылады, себебі, тапсырма орындауға кірісіп кеткен қатысушылардың қызығушылығы болмай қалады.

4. Сыбыр сөздер (міндетті емес). Алдын ала дайындалады.

6-қадам. Квест-экскурсияны алдын ала тексеріп шығу.

Ұйымдастырушылар квестті алдын ала өтіп шығу қажет, ұйымдастырушылар, жіберген қателіктері мен уақытты түзей алады.

7-қадам. Түзетулер енгізу [6].

Жалпы квест-экскурсия – ойын мен экскурсияны біріктіруге мүмкіндік беретін жаңа бағыт. Бұл экскурсия мен квестті қисындыру, жүріп өту барысында сол жер туралы аңыздармен, тарихи оқиғалар, еліктіретін жұмбақтармен және бас қатырғаштармен кезектесіп отырады. Мұндай экскурсияның әр нысанында алдын ала жоспарланған белгілі бір тапсырмалары болады, осы тапсырмаларды орындау барысында қатысушылар нысанмен танысып-біліп, келесі нысанға экскурсанттарды бағыттайды. Квест-экскурсияларды білікті маман экскурсоводтар мен әдіскерлер құрастырады [7].

Қазір квест-экскурсиялар ұялы телефондарға арнайы бағдарламаларды жазып алу арқылы квест-экскурсия ұйымдастырылатын жерде жүргізіледі, яғни, квест-экскурсия тапсырмалары құрастырушылар тарапынан толықтай, кезең-кезеңімен, ойластырылады, бағдарламасы сайттардың көмегімен жасалып, бағасы қойылады, мысалы Минск қаласында [6]. Құрастырылған квест-тапсырмалары қатысушылардың электронды почталарына жіберіледі, тапсырмалар квест-экскурсияны құрастыру ережелеріне сай, логикалық және физикалық күшті талап ететіндей қызықты болған жағдайда, олар арнайы бағдарламамен маршрутты жасайды. Мұндай квест-экскурсияларды жаңа технологияларды жетік меңгергендіктен оқушылар, студенттер мен ересектерге ұйымдастырған дұрыс.

Квест-экскурсияларды ұйымдастыру қатысушылар үшін де, ұйымдастырушылар үшін де пайдалы болады. Қатысушылар бос уақыттарын эмоцияға толы әрі қызық өткізіп қана қоймай, тапсырмаларды орындау барысында экскурсовод жеткізетін ақпараттарды жақсы меңгеріп, дүниетанымын кеңейтеді. Сәйкесінше, ұйымдастырушылар да аз шығынмен құрастырылатын квест-экскурсия жүргізу арқылы қатысушылар санын арттырып, кәсіпорын бюджетіне қомақты пайда әкеле алады. Халықаралық стандартқа сай жаңа технологиялардың қолданылмауы қазіргі заман талабына сай келмейді. Экскурсиялық тур немесе мұражайдағы экскурсиялар барысында гид-аудармашылардың, экскурсоводтардың жеткізетін ақпараттарын оңай қабылдау үшін радио гид құрылғысын пайдаланған дұрыс және республикамыздағы мұражайлардың барлығы дерлік жаңа технологиялармен, үш тілдегі бейнеқатарлармен, ақпараттық киоскілермен, LED-экрандермен, галограмма, гласс, секл виждармен қамтамасыз етілмеген. Мұражайлар жаңа технологиялармен жабдықтау нәтижесінде мұражайға келушілер санының артуына, экспонаттардың жаңа технологиялар арқылы тез меңгерілуіне себепкер боламыз. Аталған ұсыныстардың нәтижесі мұражайдағы экскурсияларды жүргізуді жаңа бағытпен дамытуға, бәсекелестіктің артуына, баға саясатының тұрақты болуына, келушілер мен тұтынушылар санының артуына себепкер болады.

Әдебиеттер:

- 1 «Қазақстан Республикасындағы туристік қызметі туралы» 2001жылы 13 маусымдағы №211 ҚР Заңы // Қазақстан Республикасының Парламент Жинағы, 2001. - №13-14.
- 2 Кузьменко Ю.В. Инновационные методы проведения экскурсий. СКГУ им. М. Козыбаева. - [Электронды қор]. – Кіру тәртібі: <http://group-global.org/ru/university/severo-kazahstanskiy-gosudarstvennyu-universitet-imeni-manasha-kozybaeva?page=44>.
- 3 Балабанова Е.Д., Захарова Е.О., Лаврушина Е.Г. Использование инновационных технологий в экскурсионной деятельности // Современные научные исследования и инновации. – Минск., 2014. - № 10. [Электронды қор]. - Кіру тәртібі: <http://web.snauka.ru/issues/2014/10/39703>.
- 4 Квест-экскурсия как инновационная форма экскурсионной деятельности. – [Электронды қор]. - Кіру тәртібі: www.cyberleninka.ru/, 2016.
- 5 Интерактивные квесты и другие необычные экскурсии.- [Электронды қор]. - Кіру тәртібі: www.polarstarspb.ru/, 2015-2016.
- 6 Разработка квеста – экскурсии: пошаговая инструкция и сценарий. [Электронды қор]. - Кіру тәртібі: <http://masterfuns.com/razrabotka-kvesta-ekskursii-poshagovaya-instrukciya-i-scenarii>.
- 7 Емельянов Б.В. Экскурсоведение. М: Советский спорт, 2007. – 216 с.